

Együttműködési megállapodás

Ezen a héten a Lódz megyei ifjúsági szövetség küldöttsége ismerkedett megyénk életével. A delegáció tagjai — Marek Ludwisiak, a ZSMT lódzi bizottságának vezetőhelyettese, Elzbieta Włodarczyk, az ifjúmunkások képviselője és Roman Wozny, a ZSMT lódzi bizottsága elnökségének tagja — találkoztak szegedi és városi fiatalokkal, ellátogattak több nagyüzemben, a KISZ megyei bizottsága politikai képzési központjába, majd a látogatás végén együttműködési megállapodás aláírására is sor került.

A KISZ Csongrád Megyei Bizottsága és a Lengyel Szocialista Ifjúsági Szövetség Lódz Megyei Bizottsága a jövőben is tartalmas együttműködésre törekszik. Ezenkívül sor kerül a politikai delegációk cseréjére, az Express és a Juventur szervezésében középkiskolai tanulók cserétáborozása várható, s megkezdődik a nagyüzemek

ifjúsági szervezetei közötti kapcsolatok felvétele is. Csongrád megye várja a lengyel fiatalokat a KISZ nagyobb rendezvényeire. Így meghívták a lódzi sportolókat a Pick Kupára, lengyel művészeket a szegedi ifjúsági napokra és a mártélyi képzőművészklubba. Egy-egy életének jobb megismerése érdekében fotósorozatok cseréjére is sor kerül, amelyek kiállításáról a lengyel, illetve a magyar ifjúsági szövetség gondoskodik majd. A felsoroltak mellett szó volt az ifjúságmozgalom-történeti kutatások eredményeinek kölcsönös bemutatásáról is.

A megbeszélések során megállapodtak arról a KISZ, illetve a ZSMT vezetői, hogy szeptemberben, a Lengyel Szocialista Ifjúsági Szövetség megalakulásának 30. évfordulójára Csongrád megyei küldöttség utazik Lódzba.

B. Z.

Szeles Sándor kanonok-apat köszöntése

Szeles Sándor kanonok-apatot, püspöki irodaigazgatót 65. születésnapja alkalmából tegnap, csütörtökön délelőtt bensőséges ünnepség keretében köszöntötték a Hazafias Népfront Szeged városi bizottságán. Kulcsárné Kiss Pirokska városi népfronttitkár üdvözölte a résztvevőket, vázolta Szeles Sándor életútját, méltatta közéleti aktivitását, a népfrontmunkában és a papi békemozgalomban folytatott több évtizedes tevékenységét. Ezt követően Molnár Sándor, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára átnyújtotta az ünnepeltnek a szervezet legmagasabb elismerését, a Népfrontmunkáért kitüntető jelvényt. A baráti találkozáson részt vett Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese.

Pokoli hírek

A brazil szállodatüzel kezdődött. Vagy talán az amerikai űrrepülő katasztrófájakor? Mindenesetre akkortájt. E két történet alig pár nap eltéréssel született s a kielégíthetetlen étvágyú, örök információéhes hírgyöngyök mintegy desszertül kapták a sztorikat, tele is lett a világ velük. Oly gyorsan, hogy szinte pillanatokba került. Ugyan ki vitatná, — ezek aztán hírek a jövőből. Rendkívüliek, a maga nemükben páralanok, igazi szenzációk. S azóta is... rendre szárnyra kel újabb és újabb torokszorító sztori... távoli földrészek, választási küzdelmeire, terület- és hitvitájára nincs tiszteletben tartandó törvény, elég tekintélyes teoretikus, okos, türelmes politikus. Hovatovább hiányolnánk, ha reggel és este a krónikát dűnygőgő kjs rádióm vagy a tévé híradójában ne hallanék-látanék géppuskákat, hőmpolygó folyamnak tűnő tankokat, fölfegyverzett vigyorgó kölyköket... Aztán egy reggel torkomon akadt a falat bányászaink híre, most meg ez a Palme

Mintha kilöktek volna úgy ugrottam föl a Pokoli Torony vetítése végén. Jó volt menni az utcán, a valóságban, ahol ugye ilyen nem történhet. Történhet. A tévéhíradó mutatta — a „szellemes” hírmagyarító pont a filmmel talált analógot — a hete-

Hétköznapiak

dikről vagy hanyadikról eszeveszett félelmükben ugrottak a halálos mélységbe az emberek. Lenn az utcán, lassan növekvő tömeg, otthon meg mi történtek a szánkat, hogy „ott is egy”... „nézd! forog a levegőben”... és kitartó könyörtelenséggel kelnek szárnyra az újabb és újabb pokoli hírek.

Nincs veszve minden, míg elszorulnak a torkok, míg szájtátás közben könnybe lábad a szem és „megkáromkodtat” egy-egy pokoli hír. De meddig még e lélekpróbaó tréning, félek, lassan és biztosan (meg)edződünk

Nüanszok

Kiegyenlített a küzdelem. Vevő agresszíven közli, mit venne, az eladó úgy vágja a mérlegre a páriszit, hogy annak egyből szabványos lesz a víz-tartalma. Az a — bocsánat a drasztikus jelzőkért, ez esetben a mondandó eltűzésére, kielezésére való — „disznó” utas odaáll az ajtóhoz? Nem megy beljebb? Eltakarja a kilátást? No, majd kibillent az egyensúlyából. S a sofőr úgy rántja ki a buszt megállójából, majd akkorát fékez az első alkalmas pillanatban, hogy dől-hasal minden és mindenki — úgy kell neki(k). Feleség

E. M.

Biotechnológia: van is, nincs is

5. Biotechnika Vállalat Részvénytársaság

A koordinációs bizottság létrejöttével szinte egy időben, 1985-ben alakult meg a Szegedi Biológiai Központban a Biotechnika Vállalat Rt. Az indulókat, az akkor jegyzett 50 millió forintot a Tudománypolitikai Bizottság ajánlotta föl az SZBK-nak azzal, hogy beruházási célokra használható. A részvénytársaságnak egyébként két bank is tagja.

Az Rt. feladata, hogy felkassa a területen születő, a gyakorlati alkalmazás számára közvetlen használatra alkalmas eredményeket, támogassa azok további finanszírozását, s hasonló kutatására ösztönözzön. Célja továbbá, hogy lehetővé tegye a „félüzemi méretű” kipróbálásra, amire legtöbbször nincs mód sem a kutatóhelyeken, sem a potenciális nagyüzemi felhasználónál.

*

Maróy Péterrel, az Rt. tudományos igazgatójával a Szegedi Biológiai Központban beszélgettünk:

— Mi történt az eltelt időszakban, sikerült-e megvalósítani az elképzeléseket? — Helyzetünket az könnyíti meg, hogy nem kell fölállítani az összes problémát, hanem csak az ígéretesebbek tünő ügyeket. És ezek között is rangsorolunk, saját szempontjaink szerint. A témákat egyébként „házon belül” három csoportba osztjuk.

— Vegyük sorra őket!

— Az elsőbe tartoznak azok a programok, amelyeknek a kivitelezése során például a molekuláris biológiai kutatásokhoz nélkülözhetetlen enzimeket gyártjuk. Ezeket eddig importból szerezték be az intézmények. Az Rt.-nek egy közelműködő tevékenységéről van szó, hiszen adott a piac, tudjuk, kiknek kell eladni. Az enzimeket a Szegedi Biológiai Központ kutatói „csinálják”, mégpedig KK-munkában. Külön csoportba, az úgynevezett „szatócsbolt” kategóriába kerültek viszont vegyes üzleteink, megbízásaink. Ezek azok a témák, amelyek valamilyen módon mind a biotechnológia fogalmába tartoznak, vannak kutatási eredmények, a megvalósításukról léteznek reális elképzelések, de pontot még egyiknek a végére sem tettünk.

*

A teljesség igénye nélkül néhányat ezek közül felvá-

zolnánk. Az SZBK egyik kutatócsoportjának alapkulatási témája a szimbiózis nitrogénkötés talajbaktériumok felhasználásával. Arról van szó, hogy olyan, úgynevezett Rhizóbium-baktérium-törzseket próbálnak előállítani, amelyek kizárólag pillangósok esetében (lucerna, szója) az eddigi törzseknel hatékonyabb nitrogénkötő tulajdonságokkal rendelkeznek. Ezek a baktériumok a növény számára felhasználhatóvá teszik a talajban és a levegőben levő szabad nitrogént, segítségükkel műtrágyát, pénzt lehet megtakarítani.

A témának a gyakorlati alkalmazása úgy nézne ki, hogy a vetőmagtermelő vállalat a lucernamagot ezzel a porral együtt hozná forgalomba, tehát egy zacskóban. Az Rt. tárgyalásainak eredményeképpen az engedélyezett hatóság vállalta az oltóanyag minőségi vizsgálatát.

Az SZBK kutatóinak érdeklődését is fölkellette a cikksorozatban már emlegetett tejipari permeátum sorosa. (A Csongrád Megyei Tejipari Vállalat makói és kistéleki sajtüzemében képződik, napi 70 ezer liternyi cukrot, vitamint és ásványi sókat tartalmazó „meléktermék” jelenleg elfolyik a csatornába. A fufurorkorpával és marhabendővel összekevert permeátumból mesterséges talaj állítható elő.) Másik felhasználási módja az lehetne, hogy a laktózt eltávolítják belőle, mikrobiológiai úton hidrogénné alakítják, és a keletkezett gázzal (biogázzal) fűtenének. Állítólag megvan a módja annak, hogyan lehetne a hidrogént a vállalat földgázvezetékébe csatlakoztatni. Az eljárással egyrészt energiát takarítana meg a tejipar, másrészt viszonylag tiszta vizet, és nem szennyvizet engedne a csatornába. A témával kapcsolatban a tejipari vállalat gazdaságossági számítást kért...

A pezsgőipart, név szerint a Hosszúhegyi Állami Gazdaságot célozza meg az Rt. egy biotechnológiai „trükk”. Ez nem hazai találmány, hanem Franciaországban jöttek rá, mit kellene csinálni, hogy az erjesztés ideje lerövidüljön. Ennek eredményeképpen Champagne megyében 1980—84 között meghatszorozódott a

„pezsgőtermelés”. Az állami gazdaság hajlandó közreműködni a közös fejlesztésben, s minden remény megvan arra, hogy siker koronázza a vállalkozást.

*

A harmadik csoportba saját fejlesztéseink tartoznak — folytatja Maróy Péter. — Szakmai titkokat nem kívánok elárulni, csak annyit mondok róluk, hogy ezek sorsát tekintjük igazán szívügyünknek. Három-négy évre szóló kutatásjellegű munkákat viszünk végig...

— Az eredeti célkitűzések között az is szerepelt, hogy a Biotechnika Vállalat Rt. képes lesz félüzemi méretben kipróbálni a kutatási eredményeket...

— Nos, úgy néz ki, hogy lesz saját épületünk. Az OMF B főljánlott bizonyos összeget arra, hogy a Szegedi Biológiai Központ kerítésén belül új, fejlesztőlaboratóriumot építsünk. Erre akár kitehethetnek a „Tudományos Park” táblát, hiszen állami és részvénytársasági tőkéből megvalósuló intézet lenne, szellemi termék előállítására. Az építkezés egyébként idén indul, az átadás határideje 1988.

Fekete Klára

(Következik:

„Szilícium Völgy”, Magyarország, 1986.)

Laoszi nőküldöttség látogatása

A hét elején Budapesten rendezték meg — a Magyar Nők Országos Tanácsa szervezésében — a szocialista orientációjú országok nőszervezeteinek találkozóját. Az itt résztvevő delegációk közül a laoszi küldöttség két tagja, Maysing Phetsavong, a laoszi nőszervezet titkárságának tagja és Mayvanh, Phouleanghvon, a laoszi nőszervezet nemzetközi osztály-vezetője, valamint kísérőjük, Nagy Tiborné, a Magyar Nők Országos Tanácsának munkatársa tegnap, csütörtökön egy napos látogatásra megyénkbe érkezett. A vendégeket Horváth Károlyné, a Csongrád megyei pártbizottság titkára fogadta és tájékoztat-

Kábítószeres bűncselekmény

A betegség nem mentesít

Megdöböntő volt a televízió híradójában a közelmúltban bemutatott narkománias fiú vallomása. De az minden hír, amit a hozzá hasonló áldozatokról hallani. Megrökönyödhetnek és óhatatlanul megkérdéztetik az emberrel: miért nincs akkor és ott valaki, ahol és amikor kell, hogy a szerencsétlen kísérletező kezéből kivegye a zacskót és a ragasztót. Aztán, kérdezhetnénk, miként okozhat ma még szinte megoldhatatlannak tűnő problémát a kábítószeres betegek szervezett gyógyítása e kis országban. No és afelől sem fölösleges tudakozódní, hogy miért engedélyezik kereskedelmi forgalmát a kábítószereknek, miért nem lehet kapni az állítólag már létező, az egészségre veszélytelen anyagokat. Higgadt, józan fejjel előbbre látunk és már a következményekkel gondolhatunk. S azok nem maradnak el.

Várható volt például, hogy a kábítószere-élvezők nem csupán önmagukat veszélyeztetik, hanem előbb-utóbb

összeütközésbe kerülnek a törvénnyel is. A kezdetben ártalmatlan narkomániasok agresszívvé válnak, s fekevesztett indulattól fűtve kezesik maguknak az utánpótlást, receptet hamisítanak és lopni is képesek, de ne soroljuk tovább! Nemcsak a szerzés motiválhat bűncselekmény elkövetésére. A szer hatása alatt, bódult állapotban is elveszítik önkontrollukat, józan ítélőképességüket

A késelő szomszéd — ezzel a címmel tudósítottunk nemrégiben egy meglehetősen különös esetről. Egy fiatalember Alsó kükötő sor lakásán kereste barátját, akit nem talált otthon. A szomszéd (Csehó Tibor, Alsó kükötő sor 6.) viszont kéréstelenül is ajtót nyitott, s az ő lakásában történekről már a sértett rendőrségi vallomása tanúskodik. Az emberi megaláztatás minden képzeletet felülmúló módszereit próbálta ki Csehó a váratlan vendégén. Késsel a kezében kényszerítette, adja oda a nála lévő pénzt, majd felelősségre vonta, hogy miért nem dolgozik — a fiúnak munkahelye van — végül pedig azt kérdezte, tud-e mosogatni. A megfélemlített fiú nekifogott a mosatlan edények tisztogatásához, de arra biztosan nem számított, hogy a konyha rendbetele után a két szoba következik. Csehó nem volt megelégedve a takarítás minőségével, ezért ütötte, verte a fiút. Aki kétségbeesésében minden parancsát teljesítette: meztelenre vetkőzött, megígérte, bemutatja neki édesanyját, a cipőjét kitisztította, a fürdőszobát is föltakarította. Erre egyébként már azért is „szükség” volt, mert Csehó a késsel több vérző sebet is ejtett, amit a fiúnak ott kellett lemosni. A sérüléseket két „szipózás” kövözt okozta Csehó — természetesen már az ajtónyitás

hétkor toporzékol dühében a terített asztal mellett, mert immár évtizede képtelen elérni, tartva az időt a férj. Törvényszerű a szóváltás eme apróság fölött, melyet szándékosan időhúzás, komor esendő bosszuszul meg. A telefonközpontos összekeveri a 35-öst a 37-sel, a hetesnek szólót az ötösre kapcsolja és fordítva, s már-már olybá tűnik az egész, szándékosan csinálja, amit pedig megtorolni szinte kötelesség, hogy sírás lesz a vége. A „látásból ismerős” nem köszön az utcán, a nexus sosem tisztázódik, de egy életre szól a két fél egymással szembeni fönntartása

Apróságok, buta félreértések, neveléses piti-ügyek, nem szabad eltűlni őket, sőt! Ésre sem kelne venni, nagyvonalúság mindenek előtt! Mert nem jelentősebb-e születés és halál, nyereség és bukás, házasságkötés és válás egy gáncoskodó megjegyzésnél, egy sanda pillantásnál, egy fájdalmas útsélnél? Már hogye lennének azok. Csak hogy jelentős eseményeink boldogsága, keserűtése, sőt mélyen bennünk él. A sok jelentéktelen történés — maradtandóság tekintve kellemetlennek minősíthető — meg csak nem marad el, rendre bekövetkezik valakivel, valamikor, valahol, valahogyan. Engem legtöbbször készületlenül ér, ám ha lenne ellenszer, mondjuk egy lelki tréning

E. M.

M. E.